

QUADERN DE TEATRE

Jordi Coca

El Mercat és perillós

Tal com ha quedat aquesta temporada la programació del Mercat de les Flors és molt difícil parlar-ne en una pàgina de teatre. De teatre n'hi ha poc. De fet, Andreu Morte, el nou director, anomena l'apartat corresponent *arts escèniques*. S'hi ha fet *7 dust, non lavoreremo mai show*, que es va acabar ahir, i continuarà amb dues obres del Festival Internacional de Teatre Visual i de Titelles. A més d'això, en altres llocs de la ciutat hi haurà tres espectacles de Roger Bernat que tenen com a títol genèric *Bona gent*. Això és tot. La dansa i els *performances* figuren en un altre apartat (no són arts escèniques?), als quals cal afegir audiovisuals i cinema, música, arts mèdia i para de comptar. Les intencions les explica Andreu Morte en el text de presentació: "En aquesta nova etapa, el Mercat de les Flors vol construir [...] un nou focus en la ciutat per als continguts de creació de futur". Confesso que no entenc del tot què vol dir, i encara ho entenc menys quan afegeix: "El programa que ara us presentem motoritza les diferents disciplines artístiques i escèniques en confluència amb l'art digital i els nous entorns multimèdia".

Tot i que el propòsit confessat és que els espectadors no es quedin indiferents (cosa a la qual, em sembla, aspira qualsevol programador), la veritat és que com a mínim jo, sobre el paper, el que sento és poca solidesa en el projecte. Els espectacles concrets ja els veurem en el seu moment, però aquesta manifestació de modernitat formal no em sembla que vagi més enllà del tòpic. Tan tòpic i tan modern que sona a antic. La modernitat que Morte ens va dur durant la seva primera etapa al Mercat sempre la vaig trobar més superficial que altra cosa, però ara, imitant-se a ell mateix, pot fer un triple salt mortal i aterrar en un gran munt de naftalina. Deu ser que, efectivament, el Mercat treballa per aconseguir "una radiació real a la ciutat i a les noves audiències" (tampoc no entenc del tot què vol dir). Si ho aconseguix, si aquesta nova audiència existeix, jo continuaré pensant que està equivocat, però hauré d'admetre que m'he fet vell. Si la gent no va al Mercat, si l'ocupació és baixa, tot i haver reduït l'aforament, potser ens ho haurem de mirar una altra vegada. En això dels joves, del públic jove, jo estic completament amb Josep Maria Terricabras, que en una recent entrevista a *Serra d'Or* deia: "L'anomenat món dels joves és el món de tots. La roba que es posen, la fabriquem els adults; les discoteques on van, són propietat de gent adulta [...]. Aleshores, els joves què són? La clientela? Hi ha un món que és el de tots [...], i això fa que quan detectem en els joves un canvi de valors sigui, en bona part, expressió d'un canvi de valors globals". El tema central, doncs, són els valors des dels quals treballem.

DE QUIN PERILL ENS PARLEN?

De música no hi entenc una pellofa. Em sembla que està bé el cicle de flamenc que ha coordinat Mayte Martín, però de la resta no sé què dir-ne ni em correspon de fer-ho. Però potser sí que puc comentar el fet que, en nomenar

'7 dust, non lavoreremo mai show' ha estat la peça que ha donat el tret de sortida a la nova temporada del Mercat

Morte com a substitut de Joan M. Gual, es va veure clarament quina era la línia que Ferran Mascarell volia per al Mercat. M'imagino que el plantejament era que el Mercat s'havia de diferenciar del Teatre Lliure, del Nacional i de la resta de teatres de la ciutat, incloent-hi les sales alternatives. M'imagino també que es va recordar que, inicialment, el Mercat no era un teatre i que, per tant, l'oferta havia de ser diguem-ne variada i anar dirigida a això que en diuen el públic jove. Tot plegat neix d'un malentès terrible: diuen que hi ha massa teatre a Barcelona. Jo penso que no, que no n'hi ha massa, i que els problemes que arrossega el sector tenen a veure amb la gestió i, és clar, amb la poca capacitat que es té per connectar amb els problemes reals que vivim tant els joves com els adults.

Morte, fidel a si mateix (i això l'honora) em sembla que ha fet –insisteixo que sobre el paper, després ja veurem– allò que se li demanava. Ara, jo em pregunto si amb diner públic s'ha de finançar aquesta modernitat *tout court* que és a una passa de ser alienant. Amb vídeo es poden fer i s'han fet coses ben quiques; un *performance* pot ser tan buit com un Shakespeare mal muntat... I utilitzar un espai com el Mercat per fer-hi cinema (de cinemes sí que n'hi ha a Barcelona, i molts, comptant la Filmoteca) tampoc no és garantia que se serà més modern ara que quan hi havia Joan M. Gual. Gual, les darreres temporades del qual van ser fluïxes, ja insinuava algun dels territoris que ara ens presenta Morte; però Gual sabia valorar la importància del Mercat i la seva singularitat. La impressió que tinc, i m'agradaria equivocar-me, és que tot plegat és una criaturada que durarà exactament de Nadal a Sant Esteve. L'error, si

és així, ens haurà de dur a determinar si el responsable és l'amic Andreu Morte –la discrepància no exclou l'amistat ni el respecte– o l'amic Mascarell. Ja sé que l'Ajuntament de Barcelona fa molt pel teatre; fa molt més del que li pertocaria de fer. És present al Liceu, al Lliure i, d'una manera o altra, a gairebé totes les sales de la ciutat; fa el Grec, i una colla de coses més. Ho sé. Però l'Ajuntament de Barcelona no té un teatre municipal. Fins ara el Mercat cobria l'expedient d'aquesta mancança i, en els seus millors moments (els anys que Maria Aurèlia Capmany era regidora), va ser una veritable porta oberta a aquelles coses que calia veure i que encara no coneixíem o coneixíem poc: Pina Bausch, Brook, Lindsay Kemp, el Berlin Ensemble, Trisha Brown, Théâtre du Soleil, Gassman, Tadeusz Kantor, Antoine Vitez, i un llarg etc. Després es va canviar d'objectius.

També és veritat que la situació actual és del tot diferent. Amb el Lliure i amb el Nacional funcionant calia redefinir els objectius del Mercat. Calia fer-ho, a més, en un horitzó que, tot i que ara se'n parla poc, un dia ha de ser la Ciutat del Teatre a ple funcionament. Però jo em permeto discrepar d'aquesta suposada modernitat de pedra picada, com també discrepo d'aquells que busquen el classicisme a la primera tirada dels daus. Ni una cosa ni l'altra.

PROBLEMA DE FONDS

Per no perdre'ns en camins secundaris caldria centrar el problema. La necessitat política que Mascarell té de diferenciar el Mercat no únicament es pot concretar en la línia que ara Morte ens presenta. Que hi hagi un espai públic dedicat a la recerca sistemàtica és en principi lloable i, a partir d'a-

questa base, es podria haver establert una franca i clara col·laboració amb les sales alternatives; com si el Mercat fos el portaavions que permetria fer una economia d'escala i projectes coordinats –des de la llibertat de cadascú– de gran volada. Però un plantejament així reclama l'assumpció dels problemes reals, i, per arribar a copsar-los i donar-los forma artística, el camí no es pot fer de l'estètica a la realitat. És justament a la inversa: de la realitat es va a una estètica necessària, a aquella que convé per fer visibles les contradiccions que vivim. I no és un joc de paraules. La justificació profunda de l'art, allò que reclama la intervenció del diner públic, és que quan funciona contribueix de manera eficaç a aprofundir la consciència que els ciutadans tenim de la nostra realitat. Pensar que els trencaments radicals es poden fer des del sistema és ingenu. Quan s'han produït sempre ha estat perquè les formes consensuades no podien expressar la realitat profunda que el sistema amagava, i calia buscar alternatives. Tots els ismes de començaments del segle XX neixen per aquesta raó i no pas per acontentar una clientela. Darrere Duchamp hi ha el fet de posar en crisi els criteris de valor, tant d'allò que hi ha als museus com d'allò altre que comprem per penjar a les parets de casa. Això ho dic guiat per l'experiència del primer període de Morte al Mercat. N'ha quedat res que hagi estat durador? En canvi Pina Bausch sí que ha modificat la nostra realitat escènica. Em falta espai. Un dia haurem de parlar més a fons d'aquesta cosa que anomenem "el modern". De moment només afegeixo que la idea de perill que motoritza el Mercat no sembla ni de lluny un perill real.